

Jeżowe ABC

Zgodnie z prawem: jeże wszystkich gatunków żyjących w Polsce (jeż zachodni i jeż wschodni) objęte są **ochroną ścisłą** wymagającą **ochrony czynnej!**

Jeże są pożyteczne gdyż czyszczą otoczenie człowieka, zjadając: gryzonie (myszy, noworodki myszy i szczurów), chrząszcze, gąsienice, krocionogi, pająki, robaki, ślimaki nagie i z muszlą, płazy, gady, osłabione małe ssaki i padlinę.

foto: Beata Woźniacka

Jeże

- w dzień śpią, a żerują od zmierzchu do rana
- są mięsożerne, nie jedzą warzyw ani owoców
- nie żyją w lasach, a wyłącznie na ich obrzeżach
- nie żyją na terenach podmokłych ani łąkach
- są wędrującymi samotnikami, nie żyją w stadach
- obrzucają się śliną, gdy trafią na nowy smak
- nie przenoszą wścieklizny (zarażone zaraz giną)
- przeżywają zimą jeśli ważą przynajmniej 700 G

Jeże giną głównie z winy człowieka:

pod kołami aut, w powodzi i w podtopieniach, od poparzenia na skutek wypalania traw oraz spalania gałęzi i liści, od trutek na ślimaki i gryzonie, od ran zadanych przez psy, w studzienkach, sadzawkach i wykopach.

foto: Elżbieta Jurczyk

Pomoc noworodkom

Jeśli matka jeży zostanie ranna, spłoszona lub zginie, jej dzieci czeka niechybna **śmierć głodowa!** Jeśli spotkasz małego blakającego się jeża, zaraz przeszukaj okolicę, by odnaleźć pozostałe maluszki. Zabierz je do kartonu w ciepłym pomieszczeniu.

foto: Jerzy Gara

Pierwsza pomoc

Sprawdzić i usunąć jaja much i larwy w uszach, pachwinach, przy pyszczku i odbycie. Do kartonowego pudła włożyć papierowy ręcznik kuchenny, owiniętą w skarpetę szklaną butelkę z ciepłą wodą i języki lekko nakryć szmatką. Po 1 godzinie karmić strzykawką **wyłącznie** mleczkiem bez laktozy lub awaryjnie **mlekiem kozim** rozcieńczonym przegotowaną, ciepłą wodą w stosunku 1:3. Karmienie: waga do 80 G - co 3 godz. (także w nocy) po 1 ml, waga do 100 G - co 4 godz. (tylko w dzień) po 2 ml. Zaraz po nakarmieniu masować dolną część brzuszka wacikiem umoczone w oliwce dla niemowląt lub ciepłej wodzie. **Nie podawać mleka krowiego, ani żadnych preparatów mlekozastępczych!**

foto: Jerzy Zembrowski

Jeże wiosną

marzec

Pierwsze wybudzenia z hibernacji. Jeże nie mają pokarmu naturalnego. **Wskazane dokarmianie.**

kwiecień

Wszystkie jeże wybudzają się z zimowej hibernacji i aktywnie poszukują jedzenia.

maj

Intensywnie żerują. Samce poszukują partnerek. Ciężarne samice budują legowiska porodowe.

fot. Elżbieta Skrzypczak

Pomoc jeżom wiosną

Podczas wiosennych porządków w parkach i ogrodach nie spalać gałęzi i liści. Najpierw ostrożnie rękoma sprawdzić czy nie ma w nich gniazda jeży - jeśli jest, to **pozostawić nienaruszone**. Jeży nie brać na ręce. Nie przenosić gniazda ani jeża, gdyż może to być matka szukająca pokarmu i bez niej maluszki zginą z głodu. Spotkane młode jeże dokarmiać wyłącznie mokrą karmą dla kotów. **Nie karmić mlekiem krowim ani żadnymi preparatami mlekozastępczymi!** Nie wypuszczać luzem psów bez kagańca.

fot. Sławomir Łyczko

Jeże latem

czerwiec

Trwają jeżowe porody. Matki karmią małe i potrzebują dużo pożywienia nie tylko wieczorem i w nocy, ale także w dzień.

lipiec

Młode jeże wyruszają w swój świat i stają się samodzielne. Samce szukają nowych partnerek.

sierpień

Kolejne samice budują gniazda lęgowe. Trwają jesienne jeżowe porody. Samice karmią małe i potrzebują więcej karmy.

fot. Elżbieta Skrzypczak

Pomoc jeżom latem

Kosząc trawniki uważać przy krzewach i gęstych kwiatach, **by nie zranić jeży!** Nie wysypywać trutki na ślimaki. W plastikowych oczkach wodnych ustawić pochylnie drewniane lub z kamieni. W upały w miejscach zacienionych wystawić wodę do picia w płaskich naczyniach. W parkach i ogrodach nie wypuszczać psów bez kagańca. Kierowcy aut powinni **zwołnić i uważać na jeże** na drogach wieczorem i w nocy przy parkach, ogrodach i lasach.

fot. Beata Wozniacka

Jeże jesienią

wrzesień

Matki karmią i poszukują pożywienia - także w dzień.

Wskazane dokarmianie w dzień i wieczorem!

październik

Wszystkie żerują, by zwiększyć zapas tłuszczu na zimę. **Wskazane dokarmianie!** Młode jeże potrzebują dużo pożywienia, by osiągnąć wagę do przeżycia zimy. **Konieczne dokarmianie w dzień i wieczorem!**

listopad

Trwa budowa legowisk na zimę. Młode jeże ważące mniej niż 700 G, nie mają szans na przeżycie zimy bez pomocy człowieka. **Konieczne dokarmianie!**

fol. Jerzy Zembrowski

Pomoc jeżom jesienią

W ogrodach i parkach pozostawić sterty gałęzi i liści. Nie spuszczać luzem psów bez kagańca. **Nie zaglądać do legowisk!** Spotkanego jeża o wadze do 700 G zabrać do pomieszczenia z oknem, postawić karton z otworem z boku 10x10 cm i sianem. Podawać suchą lub mokrą karmę dla kotów oraz wodę. Po wystawieniu karmy się oddalić, gdyż jeże nie jedzą, gdy obok jest ktoś obcy.

fol. Beata Wozniacka

Jeże zimą

grudzień

Rozpoczyna się hibernacja jeży w legowiskach.

styczeń

Trwa hibernacja. Jeż spotkany zimą jest głodny albo został wyciągnięty z legowiska przez np. psa. **Wymagana natychmiastowa pomoc!**

luty

Jeże z małym zapasem tłuszczu budzą się i wychodzą po pożywienie. **Wymagana pomoc! Znalezione jeże przenieść do pomieszczenia.**

fol. Jerzy Zembrowski

Pomoc jeżom zimą

W ogrodach, na skwerach, w parkach i wokół gospodarstw domowych wystawiać o zmierzchu suchą karmę dla kotów. Nie spuszczać psów bez kagańca. Podczas spacerów uważać, by psy nie rozdrapywały legowisk jeży. Napotkanego jeża przenieść do pomieszczenia z oknem oraz ułożyć w spokojnym miejscu z siankiem. Jak się ogrzeje, podać mokrą i suchą karmę dla kotów oraz wodę do picia. Nie stać obok, gdy wystawimy karmę.

fol. Jerzy Gara